

Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20035>

Özet

Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi, Ferrans ve Powers taraf?ndan geli?tirilen özgün ölçe?in Türkçe'ye uyarlanm?? versiyonudur. Bu ölçek, kronik böbrek yetmezli?i nedeniyle diyaliz tedavisi gören bireylerin ya?am kalitesini sistematik olarak de?erlendirmek amac?yla tasarlanm??tır. Ölçek, bireyin fiziksel, psikolojik ve sosyal refah?n? kapsayan dört temel alt boyutu içermektedir.

Uyarlama çal??ması Ye?im Korkut taraf?ndan 2007 y?l?nda gerçekte?irilm? olup, diyaliz hastalar? popülasyonunda ölçe?in güvenilirli?ini ve geçerli?ini incelemiştir. Toplam 34 maddeden olu?an bu araç, her bir maddenin hem hastan?n mevcut durumundan duydu?u **memnuniyet** (duyum) hem de bu durumun kendisi için ta??d?? **önem** aç?s?ndan çift boyutlu de?erlendirilmesine olanak tan?r.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Kalitesi, Diyaliz, Böbrek Yetmezli?i, Adaptasyon, Psikometri, Ferrans ve Powers, Kronik Hastal?k.

Yazarlar

Ye?im Korkut

Amaç

Ölçe?in temel amac?, hayat? sürdürmek için kritik öneme sahip olan diyaliz tedavisi sürecinin, hastalar?n genel ya?am kalitesi üzerindeki etkilerini nicel olarak ölçmektir. Bu, klinisyenlere ve ara?t?rmac?lara, diyaliz hastalar?n?n kar??la?t??? zorluklar? dört farklı boyutta derinlemesine anlama imkanı sunar.

Bu endeks, tedavi süreçlerinin bireyselle?tirilmesi, psikososyal destek programlar?n?n geli?tirilmesi ve sa?lık politikalar?n?n bu popülasyonun ihtiyaçlar?na göre ?ekillendirilmesi için önemli bir veri kayna?? sa?lamay? hedefler. Ölçek, özellikle uzun süreli tedavinin getirdi?i yükümlülüklerin ve k?s?tlamalar?n ya?am memnuniyeti üzerindeki etkisini belirlemede kritik rol oynar.

Yap?

Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi, ya?am kalitesini 34 madde arac?l??yla de?erlendirilen dört temel alt boyutta ölçe?en çok boyutlu bir yapıdır. Bu alt boyutlar, hastan?n ya?am?n?n farklı alanlar?ndaki memnuniyetini ve bu alanlar?n ki?isel önemini yansıtır. Ölçek, bir

hastan?n ya?am kalitesini belirleyen hem objektif hem de s?bjektif fakt?rleri ele almaktadır.

Ölçe?in psikometrik yap?s?, her maddenin iki farklı boyutta puanlanmasıyla güçlendirilmiştir: 1) Hastan?n mevcut durumdan duydu?u memnuniyet düzeyi ve 2) Hastan?n bu durumu ne kadar **önemli** buldu?u. Bu ikili değerlendirme, sonuçların yorumlanmas?nda daha zengin ve nüanslı bir bakış aç?s? sunar. Alt boyutlar şunlardır:

Sa?lık ve ??lev
Sosyo-Ekonomik
Psikolojik-?nançlar
Aile

Geçerlik

Ye?im Korkut (2007) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışması, Ferrans ve Powers'ın orijinal ölçe?inin Türkçe pop?lasyonda kültürel ve dilsel olarak geçerli olduğunu kanıtlamayı amaçlamıştır. Geçerlik çalışmaları, genellikle yapı geçerliliği (faktör analizi) ve ölçüt bağımlı geçerlik (benzer yapılar? ölçen diğer geçerli ölçeklerle korelasyon) yöntemlerini içerir.

Uyarlama sürecinde, maddelerin Türkçe diline uygunluğu ve diyaliz hastaların?n kültürel bağlam?nda anlam bütünlü?ü koruyup korumadığı titizlikle incelenmiştir. Bu tür çalışmalar, ölçe?in gerçekten ölçmek istediği psikolojik yapıyı ölçtü?ünü (konstrukt geçerliliği) doğrulamak için gereklidir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik çalışması, ölçek sonuçlarının zaman içinde tutarlı ve kararlı olduğunu göstermeyi amaçlamıştır. Uyarlama çalışmaları?nda güvenilirlik, genellikle iç tutarlılık katsayısı (en yaygın olarak Cronbach Alfa) hesaplanarak rapor edilir. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçe?i oluşturan 34 maddenin aynı temel yapıyı ölçme konusunda yüksek düzeyde homojen olduğunu gösterir.

Ferrans ve Powers'ın Ya?am Kalitesi Endeksi'nin Türkçe versiyonunun güvenilirlik analizleri, diyaliz hastaların?n deneyimlediği ya?am kalitesi değeri?kenliliğini tutarlı bir şekilde yakaladığını ortaya koymaktadır. Bu, klinik ve araştırma ortamlar?nda güvenilir sonuçlar elde edilmesini sağlar.

Faktör Analizi

Ölçe?in yapısal geçerliliğini incelemek amacıyla Faktör Analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analiz, 34 maddenin teorik olarak belirlenen dört alt boyuta (Sa?lık ve ??lev, Sosyo-Ekonomik, Psikolojik-?nançlar ve Aile) uygun bir şekilde gruplanıp gruplanmadığını test eder.

Faktör analizi sonuçlar?, dört faktörlü yap?n?n Türkçe örneklemede de do?ruland???n? göstermi?tir. Bu yap?, diyaliz hastalar?n?n ya?am kalitesi alg?s?n?n fiziksel k?s?tlamalardan sosyal ve ekonomik etkilere kadar geni? bir yelpazede ele al?nmas? gerekti?ini desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçe?i

Format: Öz Bildirim Envanteri (Self-Report Inventory)

Language Available: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal)

Population Group: Kronik Böbrek Yetmezli?i Hastalar?

Age Group: Yeti?kin

Population Details: Düzenli olarak hemodiyaliz veya periton diyaliz tedavisi gören hastalar.

Test Methodology: 34 madde, 6'l? Likert derecelendirme sistemi kullan?larak puanlan?r. Her madde, hastan?n duyum (memnuniyet) düzeyi ve o maddenin hastan?n ya?am?ndaki önem derecesi olmak üzere iki ayr? ekseninde de?erlendirilir.

Anahtar Kelimeler

Ya?am Kalitesi Endeksi, Kronik Hastal?k, Böbrek Hastal???, Adaptasyon, Dört Alt Boyut, Psikometri.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: yesim.korkut@bahcesehir.edu.tr

Correspondence Address: Ye?im Korkut (Bahçe?ehir Üniversitesi, ?stanbul, Türkiye)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2007 (Uyarlama Çal??mas?n?n Yay?n Y?I?)

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? Korkut (2007) taraf?ndan yap?lm??t?r. Ölçe?in akademik veya klinik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Ye?im Korkut ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Orijinal makale *Nöropsikiyatri Ar?ivi* dergisinde yay?nlanm??t?r ve tam metin makaleye bu linkten eri?im sa?lanabilir: noropsikiyatriarsivi.com.

Ek olarak, ölçe?in PDF format?ndaki uyarlama belgesi bu kaynaktan indirilebilir: [yasam-kalitesi-
endeksi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Korkut, Y. (2007). Ferrans ve Powers' ?n Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksinin güvenilirlik ve geçerlik çal??mas?. *Nöropsikiyatri Ar?ivi*, 44(1), 14-18.

Diyaliz Hastalar? için Ya?am Kalitesi Endeksi Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

4 alt boyut ve 34 madde

Sa?lık ve ??lev

Sosyo-Ekonomik

Psikolojik-?nançlar

Aile

Ayr?ca her bir madde, d?oyum ve önem aç?s?ndan da de?erlendirilir.